

G Milac Simon prof. dr.
učiteljica Haribor

pisana v gotovni.

Naročnina

zrača letno 30 Din, polletne 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna šte. 1 Din

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. pošne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani; cela stran 600
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstem vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

IV. LETO

Murska Sobota, 8. septembra 1935.

ŠTEV. 36

Pokroviteljstvo za zvezno razstavo je prevzel minister za kmetij- stvo g. Svetozar Stankovič.

Zvezna razstava rodovniške živine
bo v nedeljo dne 8. t. m. na marofu
v M. Soboti.

Slovesna otvoritev bo ob 1/2 10. uri.
Na to bo ogled živine in tekma.

Zanimanje za to razstavo in za
tekme je v celi banovini veliko. Pri-
čakuje se velikanski obisk.

Nesreča belgijske kraljevske dvojice

V četrtek, dne 29. avg. okrog 9.15
dopoldne, sta se peljala belgijski kralj
Leopold III. in kraljica Astrid, ki sta
se mudila na oddihu v Luzernu v
Šviciji, z avtomobilom po avtomobilski
cesti okrog Vierwaldstättskega jezera
med Merlichachnom in Küsnachtom.
Avtomobil je šofiral kralj sam, kraljica
je sedela poleg njega, šofer pa zadaj.

V naglem diru je avtomobil za-
del ob zavarovani zid, zdrsel še kakih
50 m dalje, zdrknil nato skozi odpr-
tino ob zidu po nasipu in treščil v
drevo. Kraljico je vrglo iz avtomobila
v drevo s tako silo, da ji je zdrobilo
prsni koš in ji je počila lobanja. Kra-
ljica je kmalu izdihnila. Kralj je padel
na travo, udaril s čelom ob kamen in
dobil precej veliko rano, ob zaščitnem
steklu pa si je ranil desno roko.

Mrtvo kraljico so prepeljali s
posebnim vlakom, s katerim se je vrnil
tudi kralj, v Bruselj.

Vest o tragični nesreči je povzro-
čila v Belgiji splošno narodno žalost.
Sožalje so izrazili številni državni po-
glavarji in visoki državniki, med njimi
tudi Nj. Vis. knez namestnik Pavle.

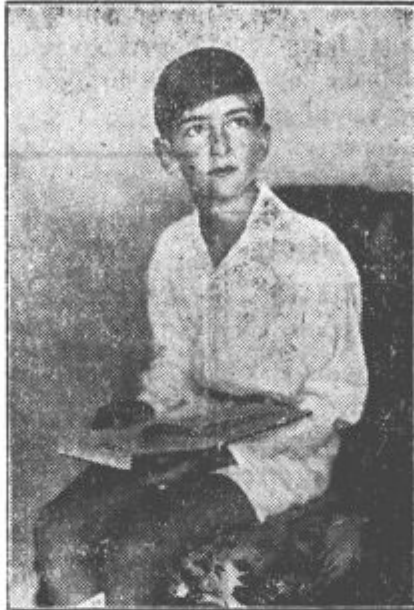
Naš narod iskreno sočustvuje z
belgijskim narodom in njegovim težko
preizkušenim ljubljenskim vladarjem.

Na zadnji seji ministrskega sveta

Je bila odobrena večja vsota za
izvedbo javnih del v državi. Od te
vsote je ministrski svet določil tudi
znesek 700.000 dinarjev za izvršitev
hidrotehničnih del v dravski banovini
in sicer 500.000 Din za regulacijo
Drave in 200.000 Din za regulacijo
Save. Stara pesem: Mi v Prekmurju
smo predaleč, da bi vidli kaj rabimo.
Prav tako izgleda, da se bo Mura prej
posušila preden se bodo lotili potreb-
nih del ob njenih bregovih.

6
september

1
9
2
3

6
september

1
9
3
5

Prvi praznik našega mladega
kralja! Ko se mu je srce trgalo v naj-
večji bolesti, v odmevu marsejskih
strelcev, ki so odjeknili širom naše
domovine, da so nam srca zakrvavela
v spoznanju, da smo sirote brez očeta,
je stopil na prestol. In oklenili so se
ga naša srca, saj je ves naš: Peter
je bil osvoboditelj, oče Njegov nam
je dal spoznanje in zavest, da ni med
nami mejá, da smo si segli v roke in
si pogledeli kot brat bratu v oči...
On je tretji, gospodar naših njiv in
gorá, rok in misli... Njegova mla-
dost je simbol naše bodočnosti in
rasti, Njegovo ime nam je jamstvo za
lepše dneve naših sinov in očetov,
žen in hčerá, ki žive še onkraj Kara-
vank ob oskrunjenem Gosposvetem
polju, ki trpijo tam za Snežnikom ob
neznanih grobovih Gortana, Bidovca,
Marušiča in Valenčiča, ki čakajo
naše besede v Koceljavi zapuščini ob
Rabi in Monoštru...

Njegov praznik naj bo mejnik v
našem nehanju in sveti trenutki, ko
razgrinjamo naš največji testament, ki
so ga pisali junaki na Kosovem, borci
na Kajmakčalanu in naši fantje na
Doberdolu. Razdobje je šlo mimo
nas. Hiteli smo po stezah in pismo
videli ravne ceste, ki se je vila pred
nami. Kakor zaslepljenci, katerim je
lasten obraz prvenstven, smo pozabili

pogledati preko dlani v strahu, da bi
spoznali svojo zmoto, in težko resni-
co, da smo grmadili na hekatombe
bojnih žrtev, še lastno nemoč, da bi
izvršili njihovo poslanstvo, za katero
so umirali s smehljajem na ustih...
Leta so hitele mimo nas! In če se
danes vprašamo kam smo prispeli,
kaj smo dosegli, koliko smo delali,
da dovršimo započeto stavbo, ne bi
znali odgovoriti. Še vedno zremo v
svojo zapuščino, se trgamo za njo,
barantamo kakor za Kristusev plašč,
ko bi jo kedaj že morali dvigniti s
svojimi dejanji na ono mesto, ki ji je
bila po vseh božjih pravicah usojena.
Marsejski strelci so nas zadeli. V tre-
nutku smo klonili in se zaobljubili,
da poromamo, k ciljem, ki jih je On
postavil z zadnjim naročilom „Čuvajte
Jugoslavijo...“ Pa smo zopet bili sa-
memu sebi bližje in zopet smo se
znašli pri delu, ki smo ga zapustili,
preden se je začelo romanje na
Oplenac...

Ali ne bi bilo najlepše vezilo
našemu mlademu kralju, strnitev vseh
naših vrst, spoznanje naše zmote ob
novi pesmi kladivarjev, ki bodo kovali
vse lepšo sedanost, vso boljšo bo-
dočnost za našo zemljo in rodove...
Naj bi bil Njegov praznik, zadnja
postaja križevega pota našega naroda,
da bomo vredni Njega, ki je poklican,
da vrši delo svojih prednikov... V
tej veri naj bodo vse naše misli in
želje v dnevu, ki je posvečen Njemu!

POLITIKA

Za ministra pošte in brzojava
je bil imenovan narodni poslanec dr.
Branko Kaludjerčič. Z istim ukazom
je bil imenovan za ministra brez port-
felja Slovenec dr. Miha Krek, odvet-
nik v Ljubljani.

Za časa odsotnosti ministrskega
predsednika v inozemstvu, ga je
zastopal minister dr. A. Korošec.

Novi proračun za 1936-37 je
že izdelan in je bil predložen pred-
sedniku vlade v podpis, nakar bo
prišel v proučitev pred narodno
skupščino.

Združena opozicija je bila tudi
preteklo nedeljo zelo agilna ter je od-
držala večje shode v Kostajnici, v
Veliki Plani in drugod.

Za izdelavo nove uredbe o
kmetijskih dolgovih so že vsi ministri
določili člane komisije, ki ima nalogo
izdelati predmetni načrt. Načrt mora
biti gotov do 20. septembra, nakar bo
prišel v pretres v ekonomskem finanč-
nem odboru štirih ministrov, nakar še
pred ministrski svet.

Slovenski poslanci so se sestali
v Ljubljani, kjer so razpravljali razna
gospodarska vprašanja tičoč se naše
banovine, zlasti udeležba naših rud-
nikov pri državnih dobavah in kmetijska
zaščita. Sklenili so, da pismeno pred-
ložijo svoje zahteve vladi.

Ministrski predsednik dr. Sto-
jadinovič je bil pred dnevi v Parizu
na službenem posetu francoski vladi.
Z francoskim ministrskim preds. in
zunanjim ministrom Lavalom je imel
več ur trajajočo konferenco, na kateri
sta razpravljala o vseh važnejših po-
litičnih vprašanjih ter tudi o sklepih
zadnje blejske konference.

Za nabavo semen in jarih po-
sevkov ter za podelitev enoletnega
posojila najsiromašnejšim poljedelcem,
ki so trpeli zaradi elementarnih ne-
zgod, je ministrski svet dal naši ba-
novini 70.000 Din podpore.

V Španiji je prišlo do večjih
komunističnih izgrediv. Več ljudi je
bilo ubitih.

200.000 vojakov rezervistov je
bilo v Italiji vpoklicanih.

Med avstrijsko in madjarsko
vlado je radi podonavskega pakta
prišlo do nesoglasja. Avstrija hoče,
da se ga čimprej sklene, ker se boji,
da bo Italija v kratkem tako zaposlena
v Afriki, da ne bo imela časa za ev-
ropske zadeve, Madjarska pa hoče,
da se najprej razjasni kakšno vlogo
hoče igrati Nemčija v podonavskem
paktu.

Pol milijona vojakov je sode-
lovalo pri velikih manevrih italjanske
vojske v Južni Tirolski.

Anglija je močno povečala svoje
posadke v Sredozemskem morju in v
severno-vzhodni Afriki.

Dosedaj že znašajo stroški Ita-
lije za pohod proti Abesiniji 1.350
milijonov lir.

Šef generalnega štaba italjan-
ske mornarice je ukrenil vse potreb-
no, da bo italjansko vojno brodogra-
dsko vsak trenutek popolnoma pripravljeno.

Nemčija vedno glasneje za-
hteva kolonije češ, če se da Italiji
pravico do kolonij, se mora tudi Nem-
čiji, ker je nemogoče, da bi narod s
60 milijoni prebivalcev ostal omejen
na prostor 180.000 kvadratnih kilo-
metrov.

ranih jabolk v času od 25. novembra do konca leta in 100 vagonov pakiranih jabolk v zaprtih zabojih brez pokrova, v teži najmanj 40 kg bruto, v času do konca leta. Od gornje količine 600 vagonov nepakiranih jabolk je bila prva kvota 50 vagonov že stavljena izvoznikom na razpolago, dne 21. t. m. pa je „Prizad“ stavil na razpolago izvoznikom nadaljni kontingent 250 vagonov nepakiranih jabolk za uvoz do 24. septembra (s carino 450 marke za 100 kg), in sicer preko obmejnih postaj Bodenbach, Lindau-Reutin, Passau, Oderberg in Salzburg na osnovi pismenega potrdila Prizada. Nadalje stavlja Prizad izvoznikom na razpolago kontingent 100 vagonov pakiranih jabolk za uvoz v Nemčijo, do konca t. l. preko vseh obmejnih postaj s carino do 7 mark za 100 kg.

Prizad daje na gornje liberirane kontingente naslednje izvozne premije: 30 Din za 100 kg nepakiranih jabolk in 75 Din za 100 kg pakiranih jabolk v odprtih zabojih. Prizad izplačuje premije na osnovi verificiranih carinskih potrdil, za kar daje izvoznikom potrebne tiskovine. Premije se izplačajo z zakasnitvijo klirinškega nakazila iz Nemčije.

Nadaljnji kontingenti bodo postopno stavljeni izvoznikom na razpolago. Možno je, da bo izvoz jabolk v Nemčijo po 25. septembru razdeljen na mesečne in tedenske kontingente, v zaščito cen na nemškem trgu za nemška jabolka. Prizad priporoča izvoznikom, da kontingent pakiranih jabolk po možnosti izkoristijo do 24. septembra, dokler znaša carina na nepakirana jabolka 450 mark in dokler se ne zniža na dve marki, ker bodo lahko imeli samo v tem primeru stvarne koristi od premije.

Zunanja trgovina.

V mesecu juliju je znašal uvoz v našo državo 300.1 milj. Din, to je za 5358 milj. Din več kot lani julija. Istočasno je znašal naš izvoz letos 305.8 milj., torej 12.5 milj. Din več kot julija lani, tako, da je bila naša zunanja trgovina aktivna za 5.7 milj. Din, dočim je znašala julija lanskega leta aktivnost 29.0 milj. Din.

Skupno je v prvih sedmih mesecih tega leta znašal naš uvoz 522.024 ton v vrednosti 2 046 555 milj. Din, kar pomeni v primeri s prvimi 7 meseci lani povečanje za 28.790 ton, odnosno 31.66 milj. Din.

Izvoz pa je letos do konca julija znašal 1.858.481 ton v vrednosti 2.080.8 milj., to je 25.480 ton in 197.9 milj. Din več kot lani v istem času.

Trgovinska bilanca izkazuje za prvih 7 mesecev letos aktivnost v znesku 342 milj. Din.

Nova tarifa za prevoz kmetijskih izdelkov.

Tarifa za kmetijske pridelke iz leta 1933 preneha veljati dne 30. avgusta tega leta za izvoz krompirja, pšenice, ječmena, rži, soržice, ovsu in mlinskih proizvodov. Nova tarifa stopi v veljavo s septembrom in se dobi v prodajnih zvezkih pri oblastnih direkcijah po Din 10.—

Izvoz jajc in perutnine.

Na zunanjih trgih se je pojavil v zadnjem času zastoj, ki pa je bil samo začasen. Jugoslovanski izvoz jajc je bil v prejšnjem tednu majhen in je bil usmerjen v Švico, Nemčijo, Anglijo in Italijo, nekaj tudi v Avstrijo po starih cenah. Nemci so kupovali blago A in B, pa zelo rezervirano, ker se vračuna za čakanje na izplačila 7 do 8 mesecev povišek. V zadnjem času pa postaja Švica spet dober odjemnik in plačuje do 76 frankov švicarska meja za blago 54 do 55 g. V Italiji je naša kupčija slaba zaradi klirinških rokov (2 do 3 mesecev), ki znašajo ob nestalnosti lire velik rizik. Avstrijski nakupi franko Dunaj drže ceno 11 do 11.5 groša, medtem ko Češkoslovaška ne kupuje nič in Anglija samo za vlaganje; njene cene pa niso ugodne. Naše domače cene so za najboljšo blago 52 do 55 franko izvoznikovo skladišče, drobno blago pa se prodaja po 35 do 37.5 par kos. Nesortirana jajca na vzhodnejših naših trgih so po 45 do 50 par kos. Ponudba pa je zlasti v zadnjem času slaba, radi česar se cene dvigajo.

S perutnino se zalagata pri nas Nemčija in Italija, zlasti v Italijo je odšlo marsikateri dan do 12 vagonov blaga, dočim še v začetku avgusta nismo dosegli te količine niti tedensko. Enako pa so pospešile svoj uvoz tudi druge države in je zato cena v Italiji padla na 2.50 do 2.70 franko Postojna. Hudi konkurentki sta Madžarska in Nizozemska za živo perutnino. Vendar izvažamo tudi v Nemčijo več, približno 8 vagonov živega ter nekaj zaklanega blaga na teden. Cena franko vagon Salzburg je kg 145 do 150 dinarjev, kateri promet pa ovirajo plačilne težkocje.

KMETIJSTVO

Ozimna grahorka, grašak in inkarnatka,

dajo prvo pomladansko zeleno krmo. Inkarnatka, posejana v avgustu ali začetkom septembra, da že v jeseni, če je vreme ugodno, košnjo ali pašo, pomladi pa že koncem aprila ali začetkom maja zadostni pridelek za zeleno polaganje, sušenje ali ensiliranje.

Ker bo radi hude suše premalo krme že za zimo, je treba skrbeti, da bo že zgodaj pomladi nova krma pri roki. Sejte torej že sedaj inkarnatko, ozimno grahorko ali ozimni grašak. Tudi ozimna grahorka in grašak data že zgodaj pomladi dobro košnjo. Grahorka in grašak pa se mora sejati mešano s pšenico, ker pšenica ostane do košnje mehka in sočnata, rž pa hitreje dozori, postane trda in za živinsko krmo manjvredna.

Po grahorki, grašaku ali inkarnatki, ki se pokosi že koncem aprila ali začetkom maja, se seje potem kuruza, burgundija, krompir ali kuruza, pomešana s sončnico in sajo za ensiliranje; uspeva pa tudi dobro lucerna, (kjer je zemlja za njo) i. t. d.

Grahorka in grašak zadosti pomešana s pšenico, se lahko tudi dobro ensilirata, inkarnatka pa le, če se ji doda melasa ali sladkorna pesa.

Kdor ima silo, mora gledati, da bo ta zgradba tudi vedno izrabljena. V jeseni napolnjeni silo se izprazni

spet u šolu....

TIVAR OBLEKE

koncem zime, pomladi se zopet napolni z ozimno grahorko, grašakom ali inkarnatko. Tako bi imeli dobro polaganje za kritične poletne mesece.

Seme za ozimno grahorko bo naročila Kmetijska družba. Kdor ga namerava naročiti, se naj takoj prijavi v skladišču te družbe v M. Soboti.

Fosfatna žindra.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku je začela izdelovati novo domačo umetno gnojilo „fosfatno žindra“. To bo najcenejše in najrentabilnejše fosfatno gnojilo, ki je s primernim dodatkom apna popolno nadomestilo za drago inozemsko tomaževo žindra. Uporablja se ravnotako kot tomaževo žindra.

Za nagrade pri tekmah rodovniške živine v nedeljo, 8. t. m. je pripravljenih razen drugega tudi 500 kg te nove fosfatne žindre, kot nagrada za najboljše tekmovalce.

Oskrba plemenskih bikov.

Bik mora imeti zračen, svetel, suh, torej zdrav hlev, da lažje vzdrži v njem svoje celo življenje. Zadahli, nizki, temni hlevi ne vplivajo ugodno na zdravje, odpornost in razpoloženje plemenjaka. Dostokrat so ravno ti nedostatki krivi, da se mora dobre plemenjake, kot nesposobne za plemenjenje, predčasno odprodati. Stajališče za bika ne sme biti prestmo. Vlažna tla povzročajo obolenje parkljev.

Čistost kože in dlake je nadaljni predpogoj dobre oskrbe plemenjaka. Razven na čistočo se mora paziti, da ne nadleguje živino mrčes, posebno muhe, ki so v vročih mesecih prav nadležne. Zadelanje oken v hlevu radi muh ni pravilno. Živina rabi čim več svetlobe, muhe pa odpravite najlažje, ako date na okna modra stekla.

Parklji pri bikih, posebno pri onih, ki stojijo vedno v hlevu in pridejo na zrak le, kadar se jih pripušča, se sami nemorejo zadosti obrabiti. Parkelj raste neovirano, dobi dostikrat prav čudne oblike, tako, da ovira bika pri hoji, skakanju in pri stanju v hlevu samemu itd.

Radi tega je res potrebno, da bi se začelo naše živinorejce sistematično poučevati o pravilni oskrbi in obrezovanju parkljev in da bi se mlajše moči, kot mlečni kontrolorji, posebno tam, kjer ni za to usposobljenih kovačev, izvežbalo v tem poslu. Živino se pa mora nato navaditi že v mladosti. Če se bo pri mladi živini čistilo parklje, se bo tudi starejša živina brez vsega pustila vzdigniti noge.

Odda se v najem stanovanje,

ki obstoji iz sobe, kuhinje in shrambe. Poizve se v M. Soboti v Križevi ulici 24.

ORIGINAL „OPEL“ KOLESA

kvalitetni proizvodi svetovne znamke. Vsi modeli dvojno kromirani (ne rjavi), polbalonski gumi obroči, orig. „Torpedo Freilauf“ itd.

NOVOST: „Opel-Special“ z elastičnim dvojnimi okvirjem! Krasno izdelano in jako trpežno kolo, priporočljivo tudi za najslabše ceste.

Samoprodaja:

—RNEST VOGLER

CANKOVA — TELEFON št. 2.
Zastopstvo „Opel“ koles in avtomobilov.